DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 15 maja 2012 r.

Poz. 517

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia 23 kwietnia 2012 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)" na lata 2012 i 2013

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 60, poz. 372 i Nr 78, poz. 513) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)" na lata 2012 i 2013, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 23 kwietnia 2012 r. (poz. 517)

„Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*" na lata 2012 i 2013

Część A

a) cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus)"* na lata 2012 i 2013

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. WE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003", zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego ograniczenia rozprzestrzeniania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, wymienionych w kolumnie 1 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003, w populacjach zwierząt wymienionych w kolumnie 2 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003.

Cel unijny, w odniesieniu do stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), został określony w art. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010 (Dz. Urz. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45) zwanego dalej „rozporządzeniem nr 517/2011" i dotyczy stad dorosłych kur niosek z wynikiem dodatnim badań laboratoryjnych w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

1) *Salmonella* Enteritidis,
2) *Salmonella* Typhimurium w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-

– zwanych dalej „serotypami *Salmonella* objętymi programem".

„Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*" na lata 2012 i 2013, zwany dalej „programem" został opracowany w celu uzyskania współfinansowania unijnego zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji Rady 2009/470/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii (Dz. Urz. UE L 155 z 18.06.2009, str. 30).

b) zgodność programu z minimalnymi wymaganiami w zakresie pobierania próbek określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003

Pobieranie próbek będzie się odbywało na zasadach określonych w ust. 2 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, co jest zgodne z minimalnymi wymaganiami w zakresie pobierania próbek opisanych w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

c) zgodność programu ze szczególnymi wymaganiami określonymi w częściach C, D i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003

Program jest zgodny z częścią D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003. Część E obowiązuje zgodnie z datą wskazaną w rozporządzeniu nr 2160/2003.

1. Wymagania ogólne

1.1. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W okresie od 1 października 2004 r. do 30 września 2005 r. przeprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej badania laboratoryjne podstawowe dotyczące występowania pałeczek *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*, zgodnie z decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 303 z 30.09.2004, str. 30). Do badania pobrano próbki w 440 stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* utrzymywanych w 355 gospodarstwach.

Pałeczki *Salmonella* wykryto w 1565 badanych próbkach, co stanowi 51% przebadanych próbek. Próbki kurzu były częściej zakażone niż próbki kału i próbki okładzin na obuwie, co wskazuje na skażenie środowiska obiektu, w którym utrzymywane są kury nioski, zwanego dalej „kurnikiem". Wysoki odsetek gospodarstw zakażonych uzasadniał wdrożenie programu zwalczania.

Od 2008 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)". Procentowy udział stad niosek z wynikiem dodatnim w odniesieniu do stad zbadanych przedstawia rys. 1.

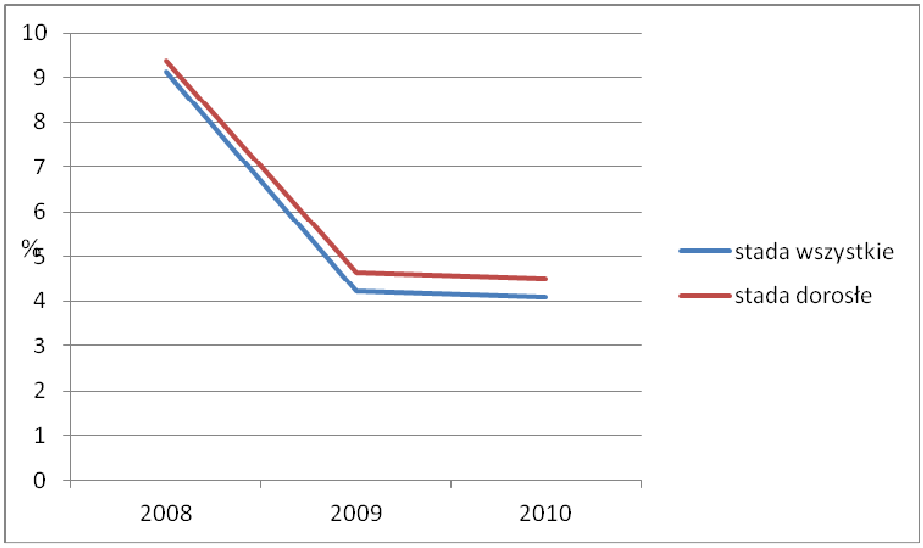

Rys. 1. Procentowy udział stad niosek zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem w Polsce w latach 2008 – 2010 (Źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

1.2. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii, powiatowi lekarze weterynarii oraz graniczni lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii, 305 powiatowych inspektoratów weterynarii oraz 11 granicznych inspektoratów weterynarii.

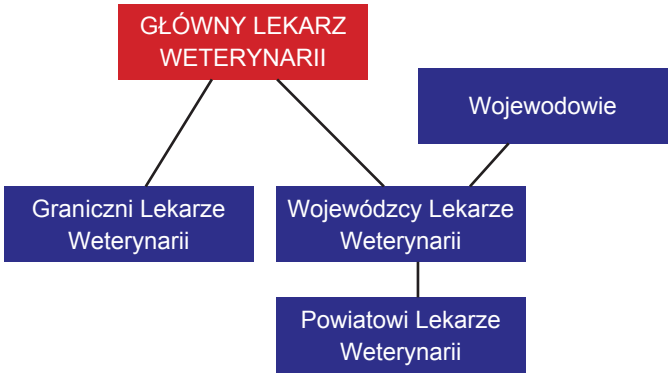

Rys. 2. Schemat organizacyjny Inspekcji Weterynaryjnej w Polsce

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.).

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach programu określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 38).

Nadzór nad działalnością Głównego Lekarza Weterynarii oraz krajowych laboratoriów referencyjnych sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który jest naczelnym organem administracji rządowej, właściwym w dziedzinie weterynarii.

1.3. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badanie laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu, przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej zwanego dalej „powiatowym lekarzem weterynarii", mogą być przesłane do laboratorium urzędowego wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, znajdującego się w innym województwie. W takiej sytuacji powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii, na obszarze właściwości którego znajduje się miejsce, w którym zostały pobrane próbki, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy posiadacza kur niosek, zwanego dalej „hodowcą" mogą być również badane w laboratoriach urzędowych innych niż wyżej wymienione, które zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii w trybie art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, pobranych w ramach kontroli urzędowych dołącza się pismo przewodnie sporządzone według wzoru określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 17, poz. 107).

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* innego niż objętego programem, określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu należy umieścić informacje o stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących wzorów:

1) w próbce nr… nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*;

2) w próbce nr… wykryto 1 lub kilka z serotypów *Salmonella* objętych programem……. (podać nazwę serotypu);

3) w próbce nr… nie wykryto serotypu *Salmonella* objętego programem, natomiast stwierdzono obecność *Salmonella*…….(podać nazwę serotypu);

4) w próbce nr… wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oraz hodowcy po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy, niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe, wyznaczone zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pobrania próbek.

Sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek pobranych zarówno z inicjatywy hodowcy jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii przesyłane są do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu, na koniec okresu sprawozdawczego, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, przygotowują sprawozdanie dotyczące badań laboratoryjnych przeprowadzonych w ramach krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella*.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat. Spośród tych izolatów laboratoria przesyłają do krajowego laboratorium referencyjnego właściwego dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych) jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp wraz z kartą informacyjną lub, w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

1.4. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura *(Gallus gallus)*

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) są określone w ust. 3.2. – 3.4. załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Do wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii, zgodnie z normą PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 (Mikrobiologia żywności i pasz – Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp.; załącznik D: Wykrywanie *Salmonella* w odchodach zwierzęcych oraz w próbkach z pierwotnego etapu produkcji), w której do selektywnego namnażania stosuje się półpłynną pożywkę MSRV.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatniej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmanna-White'a-Le Minora.

1.5. Kontrole urzędowe stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Pobieranie próbek w ramach programu odbywa się w gospodarstwie.

Rutynowe pobieranie próbek w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) z inicjatywy hodowcy, zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 przeprowadza się:

1) u piskląt jednodniowych, w trakcie rozładunku ze środka transportu przed umieszczeniem piskląt w kurniku, zgodnie z następującymi zasadami:

a) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25 g z pojemnika) lub

b) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbkę), w przypadku pojemników bez wyściółki, lub

c) pisklęta padłe (w tym również w czasie transportu), nie więcej niż 20 sztuk – pulowane w laboratorium w 1 próbkę;

2) u drobiu zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.1. załącznika do rozporządzenia nr 517/2011 na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki nieśnej;

3) w okresie nieśności, zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.1. załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, przynajmniej co 15 tygodni, przy czym pierwsze pobranie próbek powinno nastąpić między 22 a 26 tygodniem życia drobiu.

Procedura pobierania, transportu i przygotowania próbek została określona w ust. 2.2. i 3.1. załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Koszt pobrania, transportu oraz badania ww. próbek w laboratorium ponosi hodowca.

W piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego hodowca umieszcza informacje dotyczące rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus)* oraz terminu jej podania, jak również stosowania wszelkich środków przeciwdrobnoustrojowych, które mogą wpłynąć na wynik badań laboratoryjnych.

Hodowca jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące: rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek, danych osoby pobierającej próbki, daty i godziny wysłania próbek do laboratorium, nazwy i adresu laboratorium oraz wyników badania laboratoryjnego próbek pobranych w ramach programu. Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę. Nadzór nad prawidłowością pobierania próbek jest wykonywany przez kontrolę realizacji harmonogramu pobierania próbek oraz przeprowadzaną okresowo kontrolę sposobu pobierania próbek, która jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Nadzór ten może odbywać się w trakcie kontroli urzędowych gospodarstw oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy obecności serotypów *Salmonell*a objętych programem lub efektu hamującego wzrost bakterii, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza pobranie próbek w gospodarstwie.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 2.1. lit. a załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Procedura pobierania, transportu i przygotowania próbek została określona w ust. 2.2. oraz ust. 3.1. załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Rutynowe pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić jedno pobranie próbek w stadzie w ciągu 1 cyklu produkcyjnego przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi hodowca. Opłata zawiera:

1) koszt badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 15, z późn. zm.);

2) koszt dojazdu związanego z pobraniem próbek i koszty dowozu próbek do laboratorium, według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;

3) koszt użytych wyrobów medycznych stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.) oraz tytułem V rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt *(*Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

1.6. Środki podejmowane w odniesieniu do stad kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*, u których wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem lub produktów pochodzących od drobiu z tych stad, a także wszelkie podjęte środki zapobiegawcze, takie jak szczepienia

1.6.1. Postępowanie hodowcy i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*).

1.6.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii, hodowca jest obowiązany do:

1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;

2) pozostawienia drobiu w miejscu jego stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;

3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajduje się drób podejrzany o zakażenie serotypami *Salmonella* objętymi programem lub jego zwłoki;
4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa oraz produktów pochodzących od drobiu, jego zwłok, paszy, ściółki, odchodów pochodzących od tego drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania drobiu;
5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej drobiu do badań i zabiegów weterynaryjnych a także udzielania pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby lub zakażenia;
7) udostępnienia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentacji dotyczącej stada, w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, ściółki, paszy, sprzedaży drobiu i jaj oraz dokumentacji związanej z ewidencją leczenia;
8) zwiększenia standardów zoohigienicznych.

1.6.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych, o których mowa w ust. 1.6.1.1., powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.):

1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w gospodarstwie, zgodnie z ust. 2.1. lit. d załącznika do rozporządzenia nr 517/2011;
3) w celu ustalenia źródła zakażenia stada serotypami *Salmonella* objętymi programem, przeprowadza badania laboratoryjne:
   a) paszy,
   b) wody z ujęć własnych gospodarstwa;
4) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
   a) izolację drobiu znajdującego się w gospodarstwie, w poszczególnych kurnikach, w których drób jest utrzymywany,
   b) zastosowanie właściwych produktów biobójczych przed wejściami do kurników i wyjściami z nich, jak również wjazdami na teren gospodarstwa i wyjazdami z tego gospodarstwa,
   c) przetrzymywanie jaj w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie zakażenia; jeżeli nie istnieje możliwość przetrzymywania jaj w magazynie gospodarstwa, to powiatowy lekarz weterynarii informuje hodowcę o możliwości skierowania jaj do przetworzenia przy zastosowaniu obróbki cieplnej. Przemieszczenie jaj odbywa się za zgodą powiatowego

lekarza weterynarii wydanej w porozumieniu z powiatowym lekarzem weterynarii sprawującym nadzór nad zakładem, w którym jaja te będą przetworzone. Z jajami postępuje się w sposób określony w ust. 2 w części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003;

5) zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:

a) wywożenia jaj z gospodarstwa z wyłączeniem przemieszczania bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego. Postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003,

b) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek przez powiatowego lekarza weterynarii,

c) wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok drobiu, paszy, ściółki, odchodów pochodzących od tego drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania drobiu, bez jego zgody,

d) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa oraz ze stada i do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni, w celu poddania ubojowi. W przypadku przemieszczania drobiu do uboju w rzeźni, w świadectwie zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia niosek gatunku kura (*Gallus gallus)* ze stada, w którym w wyniku badań próbek pobranych z inicjatywy hodowcy uzyskano dodatni wynik w kierunku serotypów S*almonella* objętych programem lub w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

Środki, o których mowa w ust 1.6.1.2. są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie kur niosek zakażenia serotypami *Salmonella* objętymi programem.

1.6.1.3. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza również pobieranie próbek w stadzie w przypadkach określonych w ust. 2.1. lit. c załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

1.6.1.4. W przypadku uzyskania, w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w ramach dochodzenia epizootycznego dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:

1) niezwłoczny ubój wszystkich sztuk drobiu lub

2) zabicie wszystkich sztuk drobiu ze stada zakażonego;

3) zabicie wszystkich sztuk drobiu wykazującego objawy kliniczne;

4) unieszkodliwienie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego, zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1) oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia;

5) zniszczenie jaj zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia lub poddanie jaj obróbce cieplnej, gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella.* Postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003;

6) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, przez zastosowanie środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*, w przypadku gdy uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności pałeczek *Salmonella*;

7) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki oraz odchodów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 ww. rozporządzenia;

8) zniszczenie lub poddanie odkażaniu innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu;

9) oczyszczenie i odkażenie kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada zakażonego w odniesieniu do celu wspólnotowego, otoczenia kurników, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt 1 – 8;

10) podjęcie przez hodowcę działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, określonych w ust. 2.3.

Powiatowy lekarz weterynarii zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, wprowadzania drobiu do gospodarstwa oraz wyprowadzania z gospodarstwa, z wyjątkiem drobiu ze stada podejrzanego o zakażenie, który na wniosek hodowcy, może zostać przemieszczony do rzeźni.

W przypadku wyniku dodatniego w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii koszty czynności, o których mowa w pkt 9 i 10, są ponoszone przez hodowcę.

1.6.2. W przypadku wykrycia serotypu *Salmonell*a objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych w ramach rutynowego pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii, zgodnie z ust. 2.1. lit. a załącznika do rozporządzenia nr 517/2011 w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje podjęcie działań określonych w ust. 1.6.1.4. lub, w oparciu o analizę ryzyka, może odstąpić od stosowania ww. środków.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii próbek kurzu w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) oraz ujemnego wyniku badań laboratoryjnych próbek kału lub próbek okładzin na obuwie pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkowe pobranie próbek w sposób określony w ust. 4 lit. b części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003. Do czasu uzyskania wyniku badań laboratoryjnych, stosuje się środki określone w ust. 1.6.1.2. pkt 4 i 5.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w sposób określony w ust. 4 lit. b części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, stosuje się środki określone w ust. 1.6.1.4. oraz w ust. 1.6.2.

1.6.3. Przy przemieszczaniu zakażonego drobiu do rzeźni, w świadectwie zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia drobiu ze stada, w którym wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem.

Wzór świadectwa zdrowia jest określony w załączniku I, sekcji IV, rozdziale X, części A rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75, z późn. zm.).

Badanie przedubojowe, postępowanie w trakcie uboju, ocenę mięsa oraz sposób postępowania z mięsem pozyskanym z drobiu, u którego w badaniach laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii stwierdzono pałeczki *Salmonella*, regulują przepisy rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

1.6.4. Przed ponownym umieszczeniem drobiu w kurniku powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania. Próbki do badań laboratoryjnych stanowią:

1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz

2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości 1 m – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz
3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub 6 wybranych losowo karmideł w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz
4) 2 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być pobrany z 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz
5) 2 wymazy powierzchniowe z magazynu jaj (z powierzchni sortownic, stołów) lub z końcowych 5 metrów systemu przeznaczonego do zbierania zniesionych jaj (taśmy) – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego pobranych próbek, koszty pobrania kolejnych próbek do badania skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania, dojazdu do gospodarstwa oraz transportu próbek do laboratorium, jak również badania próbek w laboratorium są ponoszone przez hodowcę.

Ponowne umieszczenie drobiu w kurniku może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

1.6.5. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad drobiu, może zastosować środki, o których mowa w ust. 1.6.1.4., również w stosunku do tych stad drobiu w gospodarstwie, które nie są utrzymywane w kurnikach:

1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;
2) w których czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu, odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

1.6.6. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*, w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

1.6.7. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia, począwszy od 2008 r. przeprowadza się szczepienia wszystkich stad niosek przeciwko *Salmonella* Enteritidis.

1.6.8. Wymagania, o których mowa w ust. 1.6.1. – 1.6.7., są stosowane bez naruszenia wymogów określonych w części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

1.7. Ustawodawstwo krajowe odnoszące się do wdrażania programu, w tym przepisy krajowe dotyczące działalności określonej w programie

1) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.);
2) ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.);
3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. Nr 165, poz. 1590, z późn. zm.);
4) ustawa z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz.145, z późn. zm.);
5) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.);
6) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.);
7) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.);
8) ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.);
9) ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914, z późn. zm);
10) ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z późn. zm.);
11) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643);
12) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178 poz. 1837, z późn. zm);
13) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225, z późn. zm.);

14) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);
15) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 15, z późn. zm.);
16) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38);
17) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach urzędowej kontroli (Dz. U. Nr 98, poz. 653, późn. zm.);
18) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2008 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 193, poz. 1193);
19) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. Nr 200, poz. 1236);
20) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania (Dz. U. Nr 142, poz. 1161);
21) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.);
22) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2010 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 173, poz. 1178);
23) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. Nr 187, poz. 1258);
24) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 38);
25) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. Nr 224, poz. 1347).

1.8. Środki finansowe udzielane przedsiębiorstwom spożywczym i paszowym w ramach programu

Odszkodowanie i zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów zawartych w decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt przyznawane jest zgodnie z art. 49 i 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

2. WYMAGANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORSTW PASZOWYCH I SPOŻYWCZYCH OBJĘTYCH PROGRAMEM

2.1. Liczba stad kur niosek oraz liczba niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

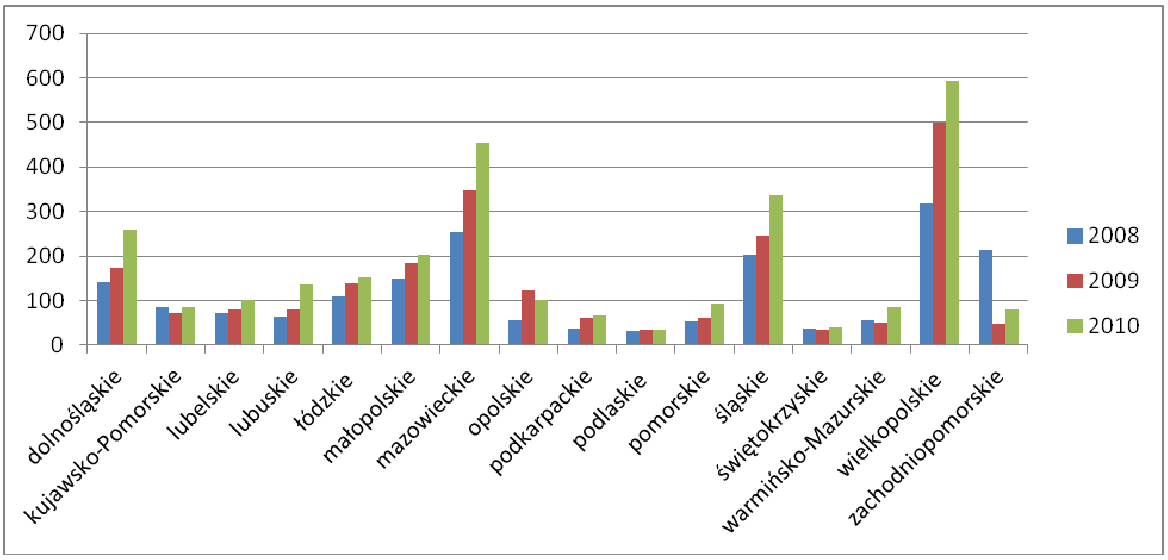

Rys.3. Łączna liczba stad niosek w latach 2008-2010 w poszczególnych województwach (Źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

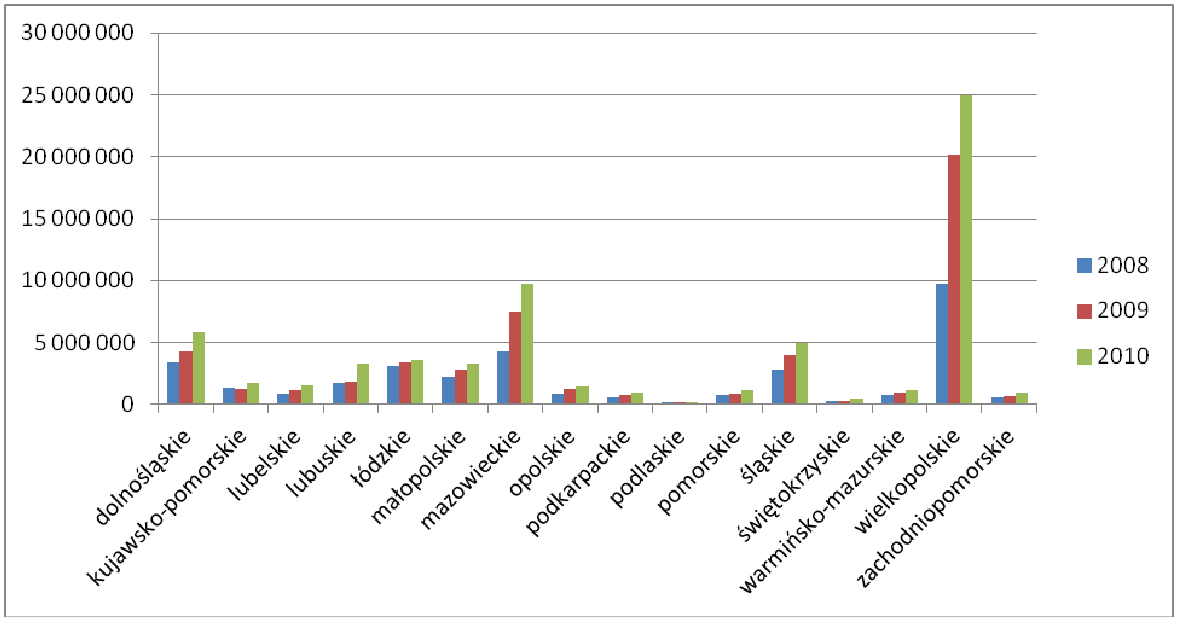

Rys. 4. Łączna liczba sztuk niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2008 – 2010 w poszczególnych województwach (Źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

2.2. Struktura produkcji pasz

Strukturę produkcji pasz w Polsce przestawiają rys. 5 i 6.

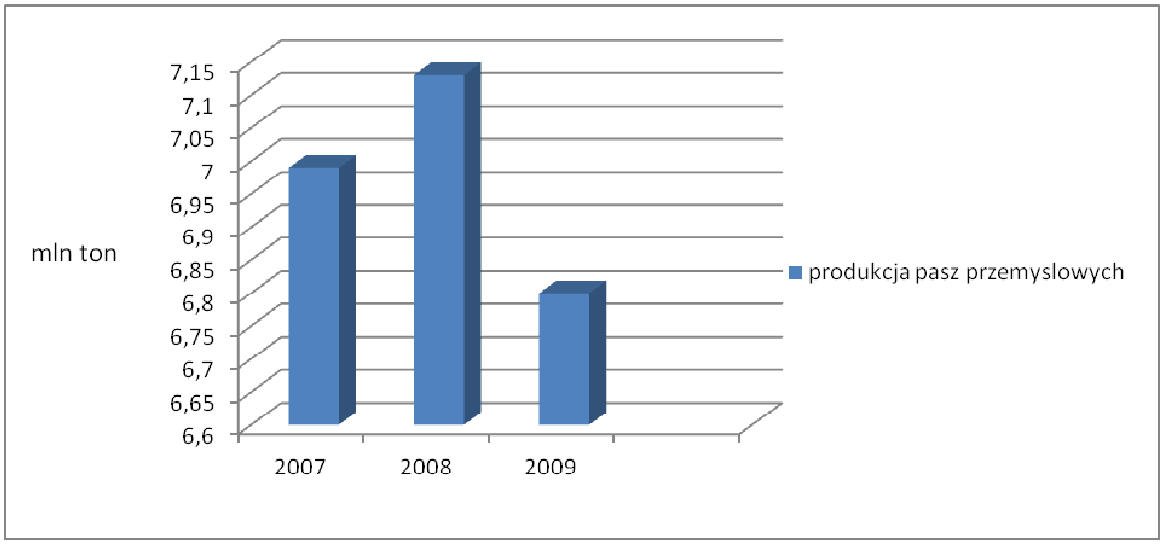

Rys. 5. Wielkość produkcji pasz przemysłowych w Polsce w latach 2007 – 2009 (Źródło: GUS, IERiGŻ)

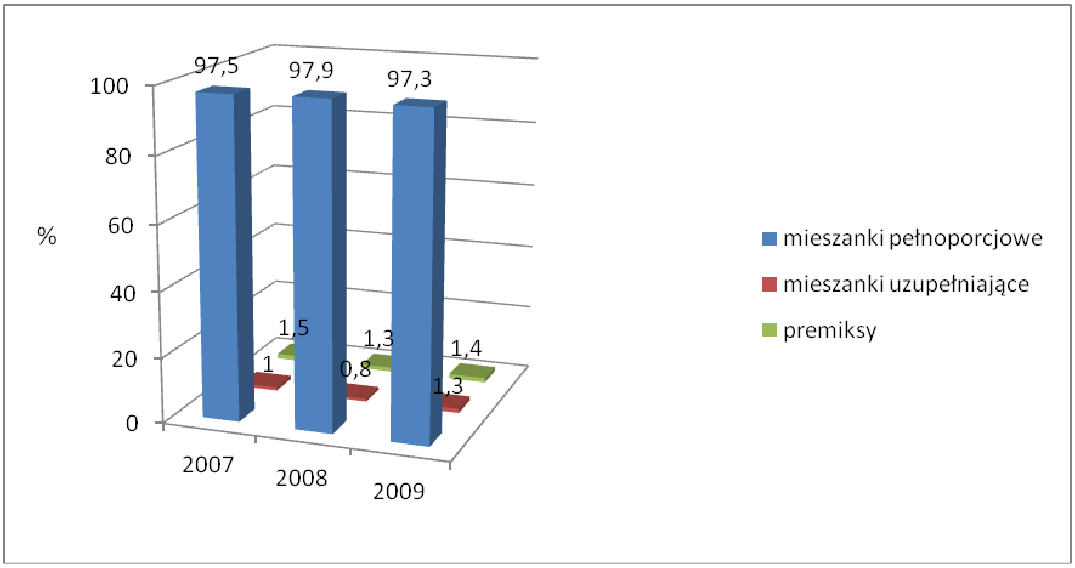

Rys. 6. Struktura produkcji pasz przemysłowych dla drobiu w latach 2007 – 2009 (w %)
(Źródło: GUS, IERiGŻ)

2.3. Wytyczne dotyczące dobrych praktyk produkcji zwierzęcej lub inne wytyczne w zakresie bezpieczeństwa biologicznego

W odniesieniu do stad kur niosek, minimalne warunki utrzymywania kur niosek zostały zawarte w rozdziale 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

Zaleca się następujące środki bioasekuracji, polegające na:

1) prawidłowym ogrodzeniu gospodarstwa uniemożliwiającym wstęp osobom postronnym oraz zwierzętom;
2) stosowaniu zasady „cały kurnik pełen lub cały kurnik pusty”;
3) zapewnieniu odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
4) stosowaniu prawidłowej obsady kurnika;
5) utrzymywaniu w jednym kurniku, w obrębie jednego stada, drobiu w jednakowym wieku;
6) izolacji poszczególnych kurników przez osobną obsługę, żywienie, narzędzia;
7) zabezpieczeniu paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków;
8) stosowaniu pasz kruszonych w żywieniu drobiu;
9) wyłożeniu mat odkażających przed wjazdem na teren gospodarstwa oraz przed wejściami do poszczególnych obiektów w których utrzymywany jest drób;

10) zapewnieniu oddzielnej odzieży ochronnej dla osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem drobiu w każdym stadzie w kurniku;
11) rejestrowaniu wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;
12) odkażaniu kół pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa;
13) regularnym aktualizowaniu planu zabezpieczenia gospodarstwa przed gryzoniami;
14) rejestrowaniu prowadzonych regularnie odkażania, dezynsekcji i deratyzacji;
15) zatrudnianiu do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem drobiu osób posiadających aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella.*

Hodowcy drobiu są obowiązani do stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643).

Zaleca się stosowanie przez hodowców drobiu środków bioasekuracji w gospodarstwie. W tym zakresie, dostępny jest szereg publikacji dotyczących zasad dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz dobrej praktyki higienicznej (GHP).

2.4. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami

W zakresie środków profilaktyki weterynaryjnej podejmowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Ustawa ta ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem drobiu, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia tego rodzaju działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na rynku jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną obowiązane są do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej obowiązane są zapewnić spełnienie następujących wymagań weterynaryjnych: lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością nadzorowaną określoną w art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt pracownikom tej Inspekcji, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania w jej imieniu określonych zadań, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty prowadzące działalność nadzorowaną wymagań weterynaryjnych. Uprawnienia kontrolne, oprócz prawa wstępu na teren prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, obejmują, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, także prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych związanych z tą kontrolą.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty prowadzące działalność nadzorowaną, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, a w szczególności z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej naruszone są wymagania weterynaryjne powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, wydaje jedną z następujących decyzji administracyjnych:

1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

W przypadku niezastosowania się przez podmiot prowadzący działalność nadzorowaną do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 8 ust. 1

ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii ma obowiązek wydania kolejnej decyzji administracyjnej, w której rozstrzyga o zakazie prowadzenia dalszej działalności przez ten podmiot i skreśla go z rejestru. Decyzja taka nie jest wydawana w stosunku do gospodarstw utrzymujących drób, z wyjątkiem zakładów drobiu (art. 9 ust. 3 ww. ustawy). Oznacza to, że brak dobrowolnego zastosowania się przez podmiot prowadzący działalność nadzorowaną do pierwszego rozstrzygnięcia powiatowego lekarza weterynarii musi skutkować wydaniem w sprawie kolejnej bardziej restrykcyjnej decyzji administracyjnej.

2.5. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w ust. 2.4.

Dodatkowo prowadzenie działalności polegającej na utrzymywaniu drobiu w celu pozyskiwania jaj konsumpcyjnych przeznaczonych do wprowadzenia na rynek podlega rejestracji na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.). Rejestr prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów. Ponadto podmiotom tym nadaje się weterynaryjny numer identyfikacyjny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2010 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

2.6. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. UE L 163 z 24.06.2008, str. 6), producenci ewidencjonują:

1) informacje na temat metod chowu drobiu, określając w odniesieniu do każdej stosowanej metody chowu:
   a) datę umieszczenia drobiu w kurniku, wiek niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w tym dniu oraz ich liczbę,
   b) datę uboju oraz liczbę poddanych ubojowi niosek gatunku kura (*Gallus gallus*),
   c) dzienną produkcję jaj,
   d) liczbę lub masę jaj sprzedanych lub dostarczonych w inny sposób każdego dnia oraz
   e) nazwy i adresy kupujących;

2) w przypadkach gdy na jajach klasy „A” i ich opakowaniach podana jest informacja na temat sposobu żywienia niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), producenci, bez uszczerbku dla wymagań określonych w części A.III załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004 r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 13, t. 34, str. 319), ewidencjonują dla każdego sposobu żywienia:

a) ilość oraz rodzaj dostarczonych pasz gotowych lub mieszanych na miejscu,

b) datę dostawy paszy.

Jeżeli w jednym gospodarstwie prowadzi się kilka różnych metod chowu drobiu, informacje określone w pkt 1 i 2 podaje się w podziale na poszczególne kurniki.

Zamiast prowadzenia ewidencji sprzedaży i dostaw, producenci mogą założyć rejestr faktur i specyfikacji wysyłkowych prowadzony zgodnie z pkt 1 i 2.

Producenci przechowują informacje wymienione w pkt 1 i 2 przez okres co najmniej 12 miesięcy od momentu ich utworzenia.

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. Nr 224, poz. 1347).

Wspomniane dokumenty lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez okres 5 lat od daty dokonania w nich ostatniego wpisu, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. Nr 200, poz. 1236).

2.7. Dokumenty, w które zaopatruje się drób

W handlu, jak również przy przywozie dokumenty są wystawiane zgodnie z:

1) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzwspólnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94, z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
2) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1);
3) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. Nr 165, poz. 1590, z późn. zm.);
4) ustawą z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz.145, z późn. zm.);
5) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463, z późn. zm.), podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdział 3, t. 45, str. 14), przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatruje się w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w prawodawstwie unijnym.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi, wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzwspólnotowym.

2.8. Inne środki w celu zapewnienia identyfikacji zwierząt

W celu zapewnienia identyfikacji drobiu przemieszczanego na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzwspólnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki tego drobiu, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia.

W przypadku przesyłek przeznaczonych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie odnotowywana jest również kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie dla każdej przesyłki wystawiany jest dokument CVED zgodny z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 282/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. wprowadzającym dokument zgłoszenia i kontroli weterynaryjnych dotyczących zwierząt wwożonych do Wspólnoty pochodzących z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 49 z 19.02.2004, str. 11, z późn. zm.), którego oryginał towarzyszy przesyłce drobiu do miejsca przeznaczenia. Dodatkowo wersja elektroniczna dokumentu CVED jest wprowadzana do systemu TRACES.

Część B

1. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: salmonellozy odzwierzęce

Populacja zwierząt objęta programem: stada kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*

Rok wdrożenia: 2012 i 2013

Dane kontaktowe: Główny Inspektorat Weterynarii,
+48 22 623-20-89,
giw@wetgiw.gov.pl

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego salmonellozy odzwierzęcej określonej w ust. 1

W Rzeczypospolitej Polskiej stada kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus)* monitorowano w kierunku zakażeń pałeczkami *Salmonella* od lipca 1999 r., zgodnie z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii nr 3/99 dotyczącą zwalczania salmoneloz w stadach towarowych kur, opracowaną na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobieżenia zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. UE L 62 z 15.03.1993, str. 38 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.14, str. 40, z późn. zm.).

W latach 2004 i 2005 przeprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 303 z 30.09.2004, str. 30), badania laboratoryjne podstawowe w kierunku określenia występowania pałeczek *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*). Do badania laboratoryjnego pobrano próbki z 440 stad niosek. Na podstawie wyników tych badań przeprowadzonych we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej określono minimalny, roczny poziom redukcji liczby stad z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych.

Zgodnie z raportem opublikowanym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), pałeczki *Salmonella* spp. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono w 76,2% badanych stad niosek. Odsetek stad zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem wyniósł odpowiednio 54,6% i 2,1%.

W 2008 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się realizacja „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)". Wyniki realizacji ww. programu zawiera tab. 1.

Rok	Liczba stad zbadanych (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent stad zakażonych *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent dorosłych stad zakażonych *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium
2010	2617	4,05%	4,48%
2009	1948	4,21%	4,66%
2008	1533	9,13%	9,36%

Tab. 1. Wyniki realizacji krajowego programu zwalczania *Salmonella* w stadach kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2008 – 2010 (Źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

Głównym, pierwotnym źródłem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Do zakażeń u ludzi najczęściej dochodzi poprzez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, tj. mięsa i przetworów mięsnych, głównie drobiowych, oraz jaj i produktów jajecznych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Polsce są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na stronie internetowej tego Instytutu w postaci dwutygodniowych meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach, co zostało przedstawione w tab. 2.

Rok	Liczba zarejestrowanych zatruć pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*
2009	8 964
2008	9 478
2007	11 566
2006	13 214
2005	15 821

Tab. 2 Dane dotyczące liczby zatruć pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2005-2009 (Źródło: Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny)

3. Opis programu

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003 zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągniecie odpowiedniego celu wspólnotowego.

Cel wspólnotowy został określony w art. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010 (Dz. Urz. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45).

Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

1) *Salmonella* Enteritidis;
2) *Salmonella* Typhimurium w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-.

W art. 1 rozporządzenia nr 517/2011 określono roczną minimalną wartość procentową ograniczenia liczby stad dorosłych kur niosek zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem. W pierwszym roku realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, celem programu było zmniejszenie liczby stad dorosłych niosek gatunku kura (*Gallus gallus)* z wynikiem dodatnim co najmniej o 40%, a w następnych latach odpowiednio o wartość procentową określoną w art. 1 rozporządzenia nr 517/2011, albo gdy docelowo odsetek stad z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych zostanie zredukowany do 2% lub poniżej tej wartości.

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że stadem zakażonym w odniesieniu do celu unijnego jest stado dorosłe, w którym w wyniku badania laboratoryjnego próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, zgodnie z ust. 2.2. oraz ust. 3.1. załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, wykryto w jednej lub w większej ilości próbek serotypy *Salmonella* objęte programem (inne niż szczepy szczepionkowe) lub w którym stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii.

Cel unijny będzie realizowany poprzez badanie laboratoryjne stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus)* objętych zakresem rozporządzenia nr 2160/2003, w tym stad w okresie odchowu.

W przypadku wykrycia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy serotypu *Salmonella* objętego programem, następuje pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii. W przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii serotypu *Salmonella* objętego programem, przewiduje się:

1) likwidację zakażonego stada poprzez poddanie ubojowi lub zabicie drobiu,
2) unieszkodliwienie zwłok drobiu padłego lub zabitego,
3) zniszczenie lub poddanie obróbce jaj konsumpcyjnych,
4) zniszczenie lub zagospodarowanie pasz, w przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek paszy uzyskano wynik dodatni w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem,
5) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,

6) przeprowadzenie oczyszczania i odkażania

– co zostało szczegółowo opisane w części A ust. 1.6.1.4.

Istotnym środkiem służącym do osiągnięcia celu jest stosowanie przez hodowców zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 2012 i 2013

☒ Kontrola lub zwalczanie

☒ Badania laboratoryjne

☒ Ubój drobiu z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych

☒ Zabicie drobiu z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych

☒ Obróbka produktów pochodzenia zwierzęcego

☒ Usuwanie produktów pochodzenia zwierzęcego

☒ Inne środki: unieszkodliwianie i obróbka paszy

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu jest wykonywany przez wojewódzkiego lekarza weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

4.3. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program będzie realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej przedstawia rys. 7.

Rys. 7. Podział administracyjny Polski na województwa i powiaty.

4.4. Środki wdrożone w ramach programu

4.4.1. Środki i prawodawstwo w zakresie wpisu gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

4.4.2. Środki i prawodawstwo w zakresie powiadomienia o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1 – 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z przepisem art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania danych i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o powzięciu podejrzenia lub potwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania, po powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu jego wystąpienia w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje informację, o której mowa powyżej Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia działalności o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus)*.

4.4.3. Środki i prawodawstwo w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego

Zostały szczegółowo opisane w części A ust.1.6.

4.4.4. Sposób przeprowadzania kontroli i środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy, w zakresie wykrycia serotypu *Salmonell*a objętego programem w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), stosuje się przepisy art. 42 ust. 1 – 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ust. 1 ww. ustawy podejmuje czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby, w tym wydaje decyzję administracyjną, w której nakazuje m.in. odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach oraz zakazuje przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni oraz wywożenia jaj konsumpcyjnych z gospodarstwa.

4.4.5. Środki i prawodawstwo w zakresie kontroli choroby

1) art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
2) rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność;
3) rozporządzenie Komisji (UE) nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010;
4) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu.

4.4.6. Środki i prawodawstwo w zakresie odszkodowania dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych

Zostały szczegółowo opisane w części A ust. 1.8.

4.4.7. Środki i prawodawstwo w zakresie bezpieczeństwa biologicznego obowiązujące w gospodarstwach

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

Zaleca się stosowanie w gospodarstwie środków bioasekuracji. Są one określone w zasadach dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) i dobrej praktyki higienicznej (GHP).

Dodatkowe informacje w zakresie bezpieczeństwa biologicznego są udostępnione na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt".

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiu oraz jajami konsumpcyjnymi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu i jaj konsumpcyjnych do państw trzecich.

Zgodnie z częścią D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, jaja nie mogą być przeznaczone do konsumpcji, jeśli nie pochodzą ze stada niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) objętego programem lub objętego ograniczeniami urzędowymi nałożonymi między innymi w związku z realizacją programu.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 1237/2007 z dnia 23 października 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzję 2006/696/WE w odniesieniu do wprowadzania na rynek jaj pochodzących ze stad kur niosek zakażonych salmonellą (Dz. Urz. UE L 280 z 24.10.2007, str. 5) restrykcje w stosunku do stad nieobjętych programem lub zakażonych zaczęły obowiązywać od początku 2009 r. Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad, zwiększy konkurencyjność polskich jaj konsumpcyjnych na rynku unijnym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą (w Rzeczypospolitej Polskiej w 2009 r. zanotowano 8 964 przypadków u ludzi), a mięso drobiowe oraz jaja konsumpcyjne są głównym źródłem zachorowań u ludzi. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

Szacowane koszty realizacji programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w roku 2012 wyniosą 30 298 613,40 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu w odniesieniu do kosztów w wysokości 6 316 868 euro.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. poz. 273).

Szacowane koszty realizacji programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w roku 2013 wyniosą 20 154 228,73 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu strona polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu w odniesieniu do kosztów w wysokości 4 471 450,52 euro.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2013.

Szacunkowe koszty realizacji programów w 2012 r. i 2013 r. wyrażone w zł zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw” z dnia 23 grudnia 2011 r. opublikowanych przez Ministerstwo Finansów.

6. Sytuacja epizootyczna

6.1. Dane o rozwoju choroby

Rok: **2006 i 2007** Stan na dzień: ostatni dzień grudnia każdego roku (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: ***Gallus gallus*** Choroba/zakażenie [a)]: *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada [b)]	Łączna liczba stad [c)]	Łączna liczba sztuk drobiu	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba sztuk drobiu objętych programem	Liczba zbadanych stad [d)]	Liczba stad [e)] z dodatnim wynikiem [a)] badań laboratoryjnych			Liczba stad zlikwidowanych [a)]		Łączna liczba sztuk drobiu poddanych ubojowi lub zabitych [a)]		Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) [a)]		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) [a)]	
Rzeczpospolita Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a3)	(a4)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
2006	Stada kur niosek	1350	-	640	-	640	113	15		0	0	0	0	0	0	0	0
2007	Stada kur niosek	-	-	628	-	628	74	9		0	0	0	0	0	0	0	0

Objaśnienia

[a)] Dla *Salmonella* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

[b)] Określenie rodzaju stada.

[c)] Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

[d)] Liczba stad zbadanych na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

[e)] Jeżeli, zgodnie z przypisem d, zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania laboratoryjnego powinien być brany pod uwagę tylko raz.

Rok: **2008 – 2010** Stan na dzień: ostatni dzień grudnia każdego roku (dane zostały zebrane w oparciu o wyniki realizacji „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus”*)

Gatunek: ***Gallus gallus*** Choroba/zakażenie [a)]: *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada [b)]	Łączna liczba stad [c)]	Łączna liczba sztuk drobiu	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba sztuk drobiu objętych programem	Liczba zbadanych stad [d)]	Liczba stad [e)] z dodatnim wynikiem [a)] badań laboratoryjnych			Liczba stad zlikwidowanych [a)]		Łączna liczba sztuk drobiu poddanych ubojowi lub zabitych [a)]		Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) [a)]		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) [a)]	
Rzeczpospolita Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a3)	(a4)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
2008	Stada kur niosek	1 875	33 433 076	1 599	32 937 095	1 533	140		29	0	139	2 382 979	0	2 180 053	2 380	18 454 200	959 770
2009	Stada kur niosek	2 236	51 220 058	2 003	45 838 190	1 948	82		32	0	76	1 129 652	0	11 978 558	0	4 893 521	0
2010	Stada kur niosek	2 820	65 172 710	2 641	63 676 039	2 617	106		59	0	103	2 213 564	0	2 826 434	0	20 510 907	0

Objaśnienia

[a)] Dla *Salmonella* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

[b)] Określenie rodzaju stada.

[c)] Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

[d)] Liczba stad zbadanych na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

[e)] Jeżeli, zgodnie z przypisem d, zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania laboratoryjnego powinien być brany pod uwagę tylko raz.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

6.2.1. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2008 – 2010 Gatunek zwierząt [a]: *Gallus gallus* Kategoria [b]: stada kur niosek (stada wszystkie)

Opis zastosowanych badań serologicznych: zgodnie z ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006 i ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011

Opis zastosowanych badań mikrobiologicznych i wirusologicznych: zgodnie z ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006 i ust. 3 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011

Opis innych zastosowanych badań: nie dotyczy

Region [c] i rok	Badania serologiczne		Badania mikrobiologiczne i wirusologiczne		Inne badania	
	Liczba zbadanych próbek [d]	Liczba próbek z wynikiem dodatnim [e]	Liczba zbadanych próbek [d]	Liczba próbek z wynikiem dodatnim [e]	Liczba zbadanych próbek [d]	Liczba próbek z wynikiem dodatnim [e]
Rzeczpospolita Polska – 2008	724	140	3415	140	-	-
Rzeczpospolita Polska – 2009	171	82	1 558	82	-	-
Rzeczpospolita Polska – 2010	308	106	Badanie bakteriologiczne:1852; Badania skuteczności odkażania: 210; Badania efektu hamującego: 1778;	Badanie bakteriologiczne: 106; Badania skuteczności odkażania: 0; Badania efektu hamującego: 0	Inne badania (np. paszy i wody): 88	brak danych

Objaśnienia

[a] Określenie gatunku zwierząt.

[b] Kategoria, dodatkowe określenia.

[c] Region określony w zatwierdzonym programie kontroli i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w państwach członkowskich.

[d] Określenie liczby zbadanych próbek.

[e] Określenie liczby próbek z dodatnim wynikiem.

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Rok: 2008 – 2010 **Gatunek zwierząt [a] : *Gallus gallus* stada kur niosek**

Region [b] i rok	Liczba zakażonych stad [c]	Liczba zakażonych zwierząt
Rzeczpospolita Polska – 2008	140	2 382 979*
Rzeczpospolita Polska – 2009	82	1 129 652*
Rzeczpospolita Polska – 2010	106	2 213 564*

Objaśnienia

[a] Określenie gatunku zwierząt.

[b] Region określony w programie kontroli i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w państwach członkowskich.

[c] Wskazanie liczby zakażonych stad lub gospodarstw.

* Liczba zwierząt poddanych ubojowni lub zabitych w ramach programu.

7. Założenia programu

7.1. Założenia związane z badaniami laboratoryjnymi

7.1.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Rok: 2012

1) Gatunek zwierząt [a)]: *Gallus gallus* stada kur niosek (stada wszystkie)

Region [b)]	Rodzaj badania [c)]	Populacja docelowa [d)]	Rodzaj próbki [e)]	Cel [f)]	Liczba planowanych badań
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne	stada kur niosek	odchody/ okładziny na obuwie lub skarpety/ kurz	wykrycie stada zakażonego	1829
				stwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	390
				stwierdzenie efektu hamującego	1829
	badanie serologiczne			określenie serotypu	317

Objaśnienia

a) Określenie gatunku zwierząt.
b) Region określony w zatwierdzonym programie kontroli i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w państwach członkowskich.
c) Określenie rodzaju badania.
d) Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem.
e) Określenie rodzaju próbki.
f) Opis celu.

Rok: 2013

2) Gatunek zwierząt [a)]: *Gallus gallus* stada kur niosek (stada wszystkie)

Region [b)]	Rodzaj badania [c)]	Populacja docelowa [d)]	Rodzaj próbki [e)]	Cel [f)]	Liczba planowanych badań
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne	stada kur niosek	odchody/ okładziny na obuwie lub skarpety/ kurz	wykrycie stada zakażonego	1829
				stwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	260
				stwierdzenie efektu hamującego	1829
	badanie serologiczne			określenie serotypu	317

Objaśnienia

a) Określenie gatunku zwierząt.

b) Region określony w zatwierdzonym programie kontroli i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w państwach członkowskich.

c) Określenie rodzaju badania.

d) Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem.

e) Określenie rodzaju próbki.

f) Opis celu.

7.1.2. Założenia w zakresie badania laboratoryjnego stad

Rok: **2012** Gatunek: ***Gallus gallus*** Choroba/zakażenie [a)]: **serotypy *Salmonella* objęte programem**

Region	Rodzaj stada [b)]	Łączna liczba stad [c)]	Łączna liczba sztuk drobiu	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba sztuk drobiu objętych programem	Przewidywana liczba stad do zbadania [d)]	Przewidywana liczba stad [e)] z dodatnim wynikiem [a)]			Przewidywana liczba stad do likwidacji [e)]		Łączna przewidywana liczba sztuk drobiu poddanego ubojowi lub zabitego [a)]		Przewidywana ilość jaj do zniszczenia (liczba) [a)]		Przewidywana ilość jaj skierowana do przetwórstwa (liczba) [a)]	
Rzecz-pospolita Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Ogółem	stada kur niosek	2800	64 973 920	2 621	63 477 249	2 598	78 (75 stad dorosłych)		0	78	0	1 660 152	0	1 340 892	0	9 833 208	0

Objaśnienia

[a)] Dla *Salmonella* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

[b)] Określenie rodzaju stada.

[c)] Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

[d)] Liczba stad zbadanych na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

[e)] Jeżeli, zgodnie z przypisem d, zbadano stado więcej niż jeden raz, próba pozytywna powinna być brana pod uwagę tylko raz.

Rok: **2013** Gatunek: ***Gallus gallus*** Choroba/zakażenie [a)]: **serotypy *Salmonella* objęte programem**

Region	Rodzaj stada [b)]	Łączna liczba stad [c)]	Łączna liczba sztuk drobiu	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba sztuk drobiu objętych programem	Przewidywana liczba stad do zbadania [d)]	Przewidywana liczba stad z dodatnim wynikiem [a)]			Przewidywana liczba stad do likwidacji [e)]		Łączna przewidywana liczba sztuk drobiu poddanego ubojowi lub zabitego [a)]		Przewidywana ilość jaj do zniszczenia (liczba) [a)]		Przewidywana ilość jaj skierowana do przetwórstwa (liczba) [a)]	
Rzecz-pospolita Polska							(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Ogółem	stada kur niosek	2800	64 973 920	2 621	63 477 249	2 598	52		0	52	0	1 106 768	0	893 928	0	6 555 472	0

Objaśnienia

[a)] Dla *Salmonella* odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

[b)] Określenie rodzaju stada.

[c)] Łączna liczba stad istniejących w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

[d)] Liczba stad zbadanych na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

[e)] Jeżeli, zgodnie z przypisem d, zbadano stado więcej niż jeden raz, próba pozytywna powinna być brana pod uwagę tylko raz.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu[1)]

Rok: 2012

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro[2)]	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem[2)] (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania laboratoryjne							
1.1. Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	1 829 badań	11,44 zł/badanie	3,10	20 923,76	5 017,69	tak
	Badanie efektu hamującego wzrost bakterii	1 829 badań	0,77 zł/badanie	0,21	1 408,33	337,73	tak
	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	390 badań	12,32 zł/badanie	3,34	4 804,80	1 152,23	tak
	Inne badania (np. badania paszy i wody)	79 badań	40,80 zł/badanie	11,06	3 223,20	772,95	tak
	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	317 badań	124,62 zł/badanie	33,77	39 504,54	9 473,51	tak
Badania laboratoryjne - łącznie					**69 864,63**	**16 754,11**	-

Badania laboratoryjne - łącznie + 7 % kosztów ogólnych [3)]					**74 755,15**	**17 926,89**	-
1.2. Koszt pobierania próbek	Pobranie próbek	32 badania [4)]	26,36 zł/badanie	-	843,52	-	nie
	Dojazd do gospodarstwa w celu pobrania próbek	27 038 km	0,57 zł/km	-	15 411,66	-	nie
	Dowóz próbek do laboratorium	9 117 km	0,44 zł/km	-	4 011,48	-	nie
	Koszt dostarczenia próbek – inne usługi	19 wysyłek	23,03 zł/wysyłka	-	437,57	-	nie
1.3. Inne koszty	Materiały, sprzęt potrzebny do pobrania próbek w gospodarstwie	4 989 zestawów	2,77 zł/zestaw	-	13 819,53	-	nie
	Odzież jednorazowa	1442 zestawów	5,92 zł/zestaw	-	8 536,64	-	nie
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-	-
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-	-	-

2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-	-	-
3. Ubój							
3.1. Odszkodowanie za drób i jaja	Odszkodowanie za drób poddany unieszkodliwieniu	744 940 szt.	20,50 zł/szt.	5,56	15 271 270,00	3 662 175,06	tak
	Odszkodowanie za drób, pomniejszone o wartość drobiu kierowanego do uboju	766 224 szt.	13,79 zł/szt.	3,74	10 566 228,96	2 533 867,86	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja konsumpcyjne	1 340 892 szt.	0,32 zł/szt.	0,09	429 085,44	102 898,19	tak
	Odszkodowanie za jaja konsumpcyjne poddane obróbce cieplnej	9 833 208 szt.	0,24 zł/szt.	-	2 359 969,92	-	nie
	Odszkodowanie za pasze	1,4 tony (2 stada x 0,7 tony)	663,64 zł/tona	-	929,10	-	nie
	Odszkodowania za sprzęt, który nie może być poddany odkażaniu (klatki)	21 860 szt.	3,36 zł/szt.	-	73 449,60	-	nie

3.2. Koszt transportu (do rzeźni/zakładu utylizacyjnego)	Załadunek	17 stad x 21 284 sztuk drobiu	0,21 zł/szt.	-	75 983,88	-	nie
	Transport	19 220 km	5,49 zł/km	-	105 517,80	-	nie
3.3. Koszty unieszkodliwienia	Zabicie drobiu	830 076 szt.	0,48 zł/szt.	-	398 436,48	-	nie
	Unieszkodliwienie drobiu	1 660 152 szt.	0,48 zł/kg	-	796 872,96	-	nie
	Unieszkodliwienie jaj	1 340 892 szt.	0,06 zł/szt.	-	80 453,52	-	nie
	Zniszczenie paszy	1,4 tony	400 zł/tona	-	560,00	-	nie
	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych	4 512 kg	2,70 zł/kg	-	12 182,40	-	nie
3.4. Strata w przypadku uboju	-	-	-	-	-	-	-
3.5. Koszt obróbki produktów	Obróbka chemiczna paszy	0 ton	-	-	-	-	nie
4. Czyszczenie i odkażanie[5)]	nie dotyczy	-	-	-	-	-	-
5. Wynagrodzenia (rzeczoznawcy)	Koszt wyceny 1 stada i jaj wylęgowych	78 stad x 2 rzeczoznaw-ców x 2 godz.	28,59 zł/godz.	-	8 920,08	-	nie
	Koszty dojazdu rzeczoznawcy	1 359 km	0,69 zł/km	-	937,71	-	nie

6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	-	-	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-
OGÓŁEM					**30 298 613,40**		
OGÓŁEM (koszty kwalifikowalne)					**26 341 339,55**	**6 316 868 +/- 0,02 euro**	

Objaśnienia

[1)] Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez podatku VAT. Koszty programu zostały obliczone dla wszystkich stad niosek objętych programem. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2012.

[2)] Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,17 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2011 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Koszt jednostkowy w euro jest podany w zaokrągleniu do 2 miejsc po przecinku.

[3)] Zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2011/807/UE z dnia 30 listopada 2011 r. zatwierdzającą roczne i wieloletnie programy oraz wkład finansowy Unii w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2012 rok i na lata następne (Dz. Urz. UE L 322 z 06.12.2011, str. 11).

[4)] Tylko pobieranie próbek przeprowadzone przez lekarzy wyznaczonych i zakłady lecznicze dla zwierząt.

[5)] Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę.

Rok: 2013

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt w złotych	Szacunkowy jednostkowy koszt w euro[2)]	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem[2)] (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1.Badania laboratoryjne							
1.1. Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	1 829 badań	11,44 zł/badanie	3,22	20 923,76	5 365,07	tak
	Badanie efektu hamującego wzrost bakterii	1 829 badań	0,77 zł/badanie	0,22	1 408,33	361,11	tak
	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	260 badań	12,32 zł/badanie	3,47	3 203,20 zł	821,33	tak
	Inne badania (np. badania paszy i wody)	79 badań	40,80 zł/badanie	11,49	3 223,20	826,46	tak
	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	317 badań	124,62 zł/badanie	35,10	39 504,54	10 129,37	tak
Badania laboratoryjne - łącznie					**68 263,03**	**17 503,34**	-

Badania laboratoryjne - łącznie + 7 % kosztów ogólnych [3)]					**73 041,44**	**18 728,57**	-
1.2. Koszt pobierania próbek	Pobranie próbek	32 badania[4)]	26,36 zł/badanie	-	843,52	-	nie
	Dojazd do gospodarstwa w celu pobrania próbek	27 038 km	0,57 zł/km	-	15 411,66	-	nie
	Dowóz próbek do laboratorium	9 117 km	0,44 zł/km	-	4 011,48	-	nie
	Koszt dostarczenia próbek – inne usługi	19 wysyłek	23,03 zł/wysyłka	-	437,57	-	nie
1.3. Inne koszty	Materiały, sprzęt potrzebny do pobrania próbek w gospodarstwie	4 989 zestawów	2,77 zł/zestaw	-	13 819,53	-	nie
	Odzież jednorazowa	1 442 zestawów	5,92 zł/zestaw	-	8 536,64	-	nie
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-	-
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszty dystrybucji	-	-	-	-	-	-	-

2.3. Koszty podania	-	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszty kontroli	-	-	-	-	-	-	-
3. Ubój							
3.1. Odszkodowanie za drób i jaja	Odszkodowanie za drób poddany unieszkodliwieniu	489 532 szt.	20,50 zł/szt.	5,77	10 035 406,00	2 573 181,03	tak
	Odszkodowanie za drób, pomniejszone o wartość drobiu kierowanego do uboju	510 816 szt.	13,79 zł/szt.	3,88	7 044 152,64	1 806 192,98	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja konsumpcyjne	893 928 szt.	0,32 zł/szt.	0,09	286 056,96	73 347,94	tak
	Odszkodowanie za jaja konsumpcyjne poddane obróbce cieplnej	6 555 472 szt.	0,24 zł/szt.	-	1 573 313,28	-	nie
	Odszkodowanie za pasze	1,4 tony (2 stada x 0,7 tony)	663,64 zł/tona	-	929,10	-	nie
	Odszkodowania za sprzęt, który nie może być poddany odkażaniu (klatki)	21 860 szt.	3,36 zł/szt.	-	73 449,60	-	nie

3.2. Koszt transportu (do rzeźni/zakładu utylizacyjnego)	Załadunek jednego stada	11 stad x 21 284 sztuk drobiu	0,21 zł/szt.	-	49 166,04	-	nie
	Transport jednego stada	19 220 km	5,49 zł/km	-	105 517,80	-	nie
3.3 Koszty unieszkodliwienia	Zabicie drobiu	553 384 szt.	0,48 zł/szt.	-	265 624,32	-	nie
	Unieszkodliwienie drobiu	1 106 768 kg	0,48 zł/kg	-	531 248,64	-	nie
	Unieszkodliwienie jaj	893 928 szt.	0,06 zł/szt.		53 635,68	-	nie
	Zniszczenie paszy	1,4 tony	400,00 zł/tona	-	560,00	-	nie
	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych	4 512 kg	2,70 zł/kg	-	12 182,40	-	nie
3.4. Strata w przypadku uboju	-	-	-	-	-	-	-
3.5. Koszt obróbki produktów	Obróbka chemiczna paszy	-	-	-	-	-	nie
4. Czyszczenie i odkażanie[5)]	nie dotyczy	-	-	-	-	-	-
5. Wynagrodzenia (rzeczoznawcy)	Koszt wyceny 1 stada i jaj wylęgowych	52 stada x 2 godz.x 2 rzeczoznaw-ców	28,59 zł/godz.	-	5 946,72	-	nie

	Koszty dojazdu rzeczoznawcy	1 359 km	0,69 zł/km	-	937,71	-	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	-	-	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-
OGÓŁEM					**20 154 228,73**		
OGÓŁEM (koszty kwalifikowalne)					**17 438 657,04**	**4 471 450,52 +/-0,01 euro**	

Objaśnienia

[1)] Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez podatku VAT. Koszty programu zostały obliczone dla wszystkich stad niosek objętych programem. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidywanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2013.

[2)] Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,90 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2011 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.
Koszt jednostkowy w euro jest podany w zaokrągleniu do 2 miejsc po przecinku.

[3)] Zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2011/807/UE z dnia 30 listopada 2011 r. zatwierdzającą roczne i wieloletnie programy oraz wkład finansowy Unii w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2012 rok i na lata następne (Dz. Urz. UE L 322 z 06.12.2011, str. 11).

[4)] Tylko pobieranie próbek przeprowadzone przez lekarzy wyznaczonych i zakłady lecznicze dla zwierząt.

[5)] Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę.